

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

54-1

BRNO 2013

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 54
Volume 54

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady Head of editorial board	Pavel Kouřil
Redakční rada	Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik
Odpovědný redaktor Editor in chief	Petr Škrdla
Výkonná redakce Assistant Editors	Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela
Technická redakce, sazba Executive Editors, Typography	Alice Del Maschio
Software Software	Adobe InDesign CS5
Fotografie na obálce Cover Photography	Putna kultury s MMK nalezená v Popůvkách u Brna (okr. Brno-venkov) Moravian Painted Ware culture vessel found at Popůvky u Brna (Dist. of Brno-venkov)
Adresa redakce Address	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Královopolská 147 612 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html
Tisk Print	Azu design s.r.o. Bayerova 805/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2013

Náklad 400 ks

Časopis je na seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.

Copyright ©2013 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

Fojtík, P. 2011: *NZ Kralice na Hané, „Kralický háj“ 2011, „areál Žaluzie NEVA, ppč. 350/1, k. ú. Kralice na Hané, č. akce 37/11. Rkp. nálezové zprávy č.j. 199/11. Uloženo: Archiv nálezových zpráv ÚAPP Brno.*

Fojtík, P. 2012: Kralice na Hané (okr. Prostějov), „Kralický háj“. *Přehled výzkumů 53* (2011), Brno.

Humpola, D. 2012: Sídlní areál kultury s lineární keramikou v Kralickém háji. In: M. Šmíd, *Kostrové a žárové pohřebiště kultury s lineární keramikou v Kralicích na Hané, střední Morava*. Pravěk, Supplementum 25, 113–118, Brno: Ústav archeologické památkové péče Brno.

Šmíd, M. 2012: *Kostrové a žárové pohřebiště kultury s lineární keramikou v Kralicích na Hané, střední Morava*. Pravěk, Supplementum 25. Brno: Ústav archeologické památkové péče Brno.

Resumé

Kralice na Hané (Bez. Prostějov). „Kralický háj“. Kultur mit der Linienbandkeramik. Siedlung. Rettungsgrabung.

KRALICE NA HANÉ (OKR. PROSTĚJOV)

„Kralický háj“. LnK. Sídliště. Záchranný výzkum.

V Průmyslové zóně města Prostějova byly na ploše určené k výstavbě výrobního areálu společnosti Žaluzie NEVA Prostějov odkryty, vedle archeologických situací vrcholně středověkých, též sídlištní objekty kultury s lineární keramikou související s intenzivním neolitickým osídlením sledovaného prostoru (podrobněji viz. Středověk a novověk - Kralice na Hané, okr. Prostějov).

Pavel Fojtík

Resumé

Kralice na Hané (Bez. Prostějov), „Kralický háj“. LBK. Siedlung. Rettungsgrabung.

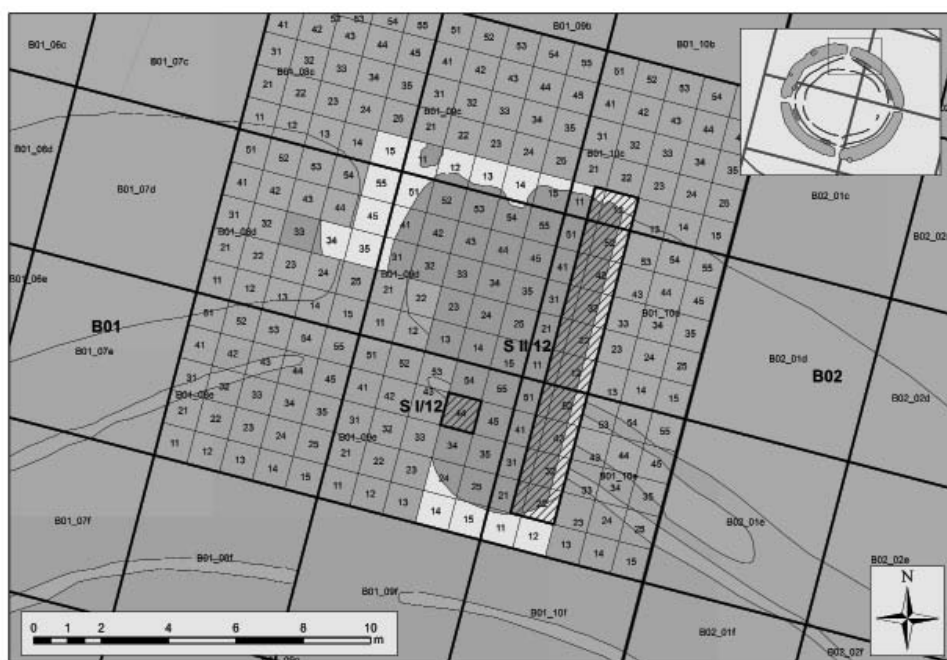
KYJOVICE (OKR. ZNOJMO)

„Sutny“ I. MMK Ia. Příkop rondelu. Revizní výzkum.

V létě roku 2012 se na poli v trati „Sutny“ I na známé polykulturní lokalitě Těšetice-Kyjovice uskutečnil revizní výzkum části příkopu mladoneolitického rondelu (obr. 4). Stalo se tak v době letní praxe studentů Ústavu archeologie a muzeologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity. Rondel je datován do staršího stupně kultury s moravskou malovanou keramikou (fáze Ia). Jeho odkrytí v letech 1968–1978 pod vedením V. Podborského představovalo první systematický výzkum objektu tohoto druhu ve střední Evropě (Podborský 1988) a zahájilo tzv. rondelovou archeologii (Podborský 2001, 20).

Příkop byl tehdy prozkoumán takřka v celém svém průběhu s výjimkou jednoho segmentu v jeho severovýchodní části o délce cca 10 m (Podborský – Kazdová – Kovárník 2005, 55). Vytěžený příkop byl poté zahrnut buldozerem a prozkoumaná plocha vrácena k zemědělskému využití. Účelem revizního výzkumu rondelového příkopu bylo znovu odkryt jeho intaktní profil a odebrat z něj vzorky k mikromorfologickým a případným pylovým analýzám (obr. 5). Hlavním cílem těchto výzkumných aktivit je získání nových poznatků k době vzniku a využívání příkopu i k procesu jeho zanášení a přispět tak současně k osvětlení některých dosud aktuálních otázek (existence hliněného valu, doklady možných reparací stěn, popř. dna příkopu aj.).

Na základě konzultací s E. Kazdovou, vedoucí výzkumu, bylo rozhodnuto odkryt příkop v místech kontrolního profilu KB 16b (sektor B1). Zahájení exkavačních prací předcházela náročná přípravná fáze (vyměření plochy pro

Obr. 4. Kyjovice, „Sutny“ I. Plán severního vstupu do rondelu s vyznačením skryté plochy včetně uloženin (spraš žlutě, druhotná výplň příkopu fialově, intaktní výplň příkopu modře). Digitalizace M. Hlavica.

Fig. 4. Kyjovice, „Sutny“ I. Plan of a northern entrance to the rondel with an area of an excavation including the deposits (yellow – loess, violet – secondary filling of a ditch, blue – intact filling of a ditch). Digitizing M. Hlavica.

výzkum prostřednictvím totální stanice, geofyzikální průzkum, asi 40 pedologických vrtů) vedoucí k ověření lokalizace severního sprašového vstupu do rondelu a k němu přiléhajícího severovýchodního průběhu příkopu. Výkopové práce byly zahájeny 24. července 2012 ručním skrytím ornice na ploše 6 x 1 m v místech očekávaného severního vstupu do rondelu (rozhraní čtverců 8d a 9d). Po jeho následné identifikaci se přikročilo k lokalizaci severního (vnějšího) a jižního (vnitřního) okraje příkopu východně od tohoto vchodu v místech předpokládaného kontrolního profilu KB 16b.

Po velkou část výzkumu měl D. Válek, řešitel tohoto projektu souvisejícího s tématem jeho disertační práce, k dispozici jako hlavního technika J. J. Kováře; konzultantem v oblasti metodiky výzkumu byl Z. Hájek, zástupce vedoucího turnusu. Zatímco severní okraj se podařilo nalézt v souladu s dobovou dokumentací, lokalizace jižního okraje příkopu byla komplikovanější a vyžádala si otevření sondy I/12. Po začistění plochy v pásu 11 x 4 m (rozhraní čtverců 9d-e, 10d-e) se projevilo nevýrazné rozhraní již prozkoumané (světlejší výplň) a dosud neodkryté (tmavší výplň) části příkopu. K vlastní exkavaci příkopu došlo v době mezi 6. až 16. srpnem 2012. Pro zajištění manipulačního prostoru byl před jeho intaktním profilem otevřen obdélný prostor (sonda II/12). Zahluhovali jsme se v kvadrantech na západním okraji čtverců 10d-e v šířce 1,5 m. Neprozkoumaná část příkopu byla prokopána v šířce jen asi 30 cm (zbývající část původního kontrolního bloku tak zůstává nadále zachována v neporušeném stavu).

Terén byl snižován po mechanických vrstvách o síle 20 cm včetně sprašového podloží. Ze všech vrstev jeho výplně byly odebírány vzorky zeminy na proplavení (malakofauna, rostlinné makrozbytky) a půdní vzorky na fosfátové analýzy. Po začistění byla každá mechanická vrstva zdokumentována fotograficky a zaměřena pomocí totální stanice. Hrotitého dna příkopu bylo dosaženo v hloubce 310 cm pod povrchem. Zde se také koncentrovala největší část pravěkých nálezů (především fragmenty nádob kultury s MMK staršího stupně, mazanice, zvířecí kosti a uhlíky). Profil byl následně kresebně zdokumentován a zaměřen prostřednictvím totální stanice. Nakonec si L. Lisá (Geologický ústav AV ČR Praha) odebrala dne 24. srpna 2012 mikromorfologické vzorky na geologické expertízy. Současně byly zajištěny též vzorky na palynologické analýzy (N. Doláková, Přírodovědecká fakulta MU).

Revizní výzkum upřesnil s využitím moderních geoinformačních technologií (totální stanice s GPS modulem) polohu severního vstupu do rondelu a šířku příkopu v místech kontrolního profilu KB 16b. Odkrytá situace umožnila porovnání druhotně zaplněného profilu (výsledek jednorázového zahrnutí buldozerem) s podstatně barevně různorodějším profilem intaktní části (rozlišeno bylo celkem 34 vrstev). Analýza zjištěných dat bude předmětem dalších publikačních výstupů.

Náklady spojené s revizním výzkumem příkopu byly hrazeny z Grantového fondu děkana FF MU (MUNI/21/VAL/2011) a z projektu specifického výzkumu FF MU (MUNI/4/0929/2009).

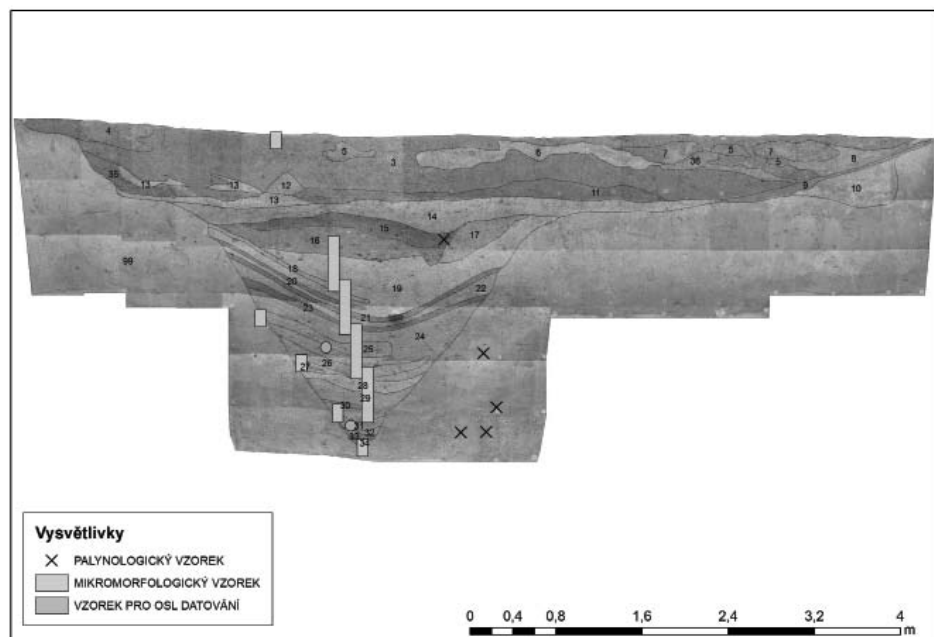
David Válek

Literatura

- Podborský, V. 1988:** *Těšetice-Kyjovice 4. Rondel osady lidu s moravskou malovanou keramikou*. Brno: Filozofická fakulta Univerzity J. E. Purkyně v Brně.
- Podborský, V. 2001:** Poválečné archeologické výzkumy Ústavu archeologie a muzeologie Filozofické fakulty MU na Znojemsku a Břeclavsku. In: Podborský, V. (ed.): *50 let archeologických výzkumů Masarykovy univerzity na Znojemsku*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 13–36.
- Podborský, V., Kazdová, E., Kovárník, J. 2005:** „Sutny“ u Těšetic-Kyjovic. Jak se začínalo, pokračovalo a čeho se dosáhlo. In: Podborský, V. a kol.: *Pravěk mikroregionu potoka Těšetičky/Únanovky. K proble-*

Obr. 5. Kyjovice, „Sutny“. Celkový řez profilem intaktní části výplně příkopu rondelu s vyznačenými místy odběru vzorků. Digitalizace M. Hlavica.

Fig. 5. Kyjovice, „Sutny“ I. General cut of an intact profile of a rondel ditch with sampling points. Digitizing M. Hlavica.

matice pravěkých sociálních struktur. Brno: Ústav archeologie a muzeologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, 43–70.

Resumé

Kyjovice (district Znojmo). „Sutny“ I. Moravian Painted Ware Culture (phase Ia). Ditch of a rondel. Revisional excavation.

There was realized a revisional excavation of a rondel ditch belonging to the Moravian Painted Ware Culture at well-known locality Těšetice-Kyjovice on the field „Sutny“ I in August 2012 (Fig. 4). After the identification of a northern entrance and finding both edges of a ditch in its north-eastern part, we distinguished a vague boundary-line between already explored part (lighter filling) and till this time intact part (darker filling) of a ditch. There was opened a trench II/12 in front of the profile KB 16b. We reduced the terrain by mechanical layers (20 cm) and we have taken samples of the earth (flotation, phosphate analysis) from an intact part of a ditch. Most of prehistorical finds (ceramics of the Moravian Painted Ware Culture, pieces of daub and charcoal, animal bones) was at the pointed bottom of a ditch. L. Lisá (Geological Institute of Academy of Sciences, Czech Republic) took micromorphological samples from the profile filling of an intact part of a ditch (Fig. 5).

KYJOVICE (OKR. ZNOJMO)

Sutny II. LnK. Sídliště. Systematický výzkum.

V roce 2012 pokračoval v sektoru Y6 výzkum plochy Sutny II (Vostrovská et al. 2012). Tohoto roku se výzkum věnoval půdorysu dlouhého domu (D30) kultury s lineární keramikou, k němuž náleží minimálně 46 kúlových jamek. Dále byl dokončen výzkum přiléhající stavební jámy (803) – rozebrání profilu a dalšího neurčeného sídlištního objektu LnK (804). Třetí z rozlišených objektů LnK tvořila dvojice kúlových jamek půdorysu (809). Superpozice dvou kúlových jamek byla zjištěna ve více případech.

Výzkum v sektoru Y6 probíhal v letech 2010-2012 (viz kapitola Eneolit, obr. 1). Celkově bylo v 9 čtvercích (3f-h, 4f-h, 5f-h, z nichž západní řada 3f-h byla odkryta jen do délky dvou metrů) prozkoumáno 9 zahloubených objektů a 93 kúlových jamek. Z objektů náležely tři do kultury s lineární keramikou (stavební jáma, neurčená sídlištní jáma a jáma tvořená dvěma kúlovými jamkami půdorysu), dva hroby a kruhový žlábek náležely kultuře zvoncovitých pohárů a čtyři zůstaly nedatovány. Četné byly zásahy způsobené recentní zemědělskou činností.

Výzkum proběhl v rámci Operačního programu – Vzdělávání pro konkurenceschopnost – Vzdělávání v moderních metodách archeologické praxe CZ.1.07/2.3.00/09.0187 a v rámci projektu specifického výzkumu na MU (MUNI/4/ 0929/2009).

*Klára Šabatová, Jan Gánovský,
Eliška Kazdová, Petra Rebrošová*

Literatura

Vostrovská, I., Kazdová, E., Kuča, M., Trampota, F., Kolář, J., 2011: Kyjovice (okr. Znojmo). *Přehled výzkumů* 52-1, 165–166.

Vostrovská, I., Hájek, Z., Šabatová, K., Kazdová, E., Kuča, M., Trampota, F. 2012: Kyjovice (okr. Znojmo). *Přehled výzkumů* 53-1, 132–134.

Resumé

The post holes of the Linear Pottery culture longhouse (D30) where excavated in this season. There were three other LBK features (803, 804, 809) in the area „Sutny II“. See Fig 4. in section Eneolit. Systematic excavation.

LITOVEL (K. Ú. MYSLECHOVICE, OKR. OLMOUC)

„Na příkopěch“. LnK. Sídliště (?). Povrchový sběr.

Při provádění terénní prospekce v trati „Na příkopěch“ se podařilo nalézt pazourkové škrabadlo a jeden nezdobený fragment keramiky. Získané škrabadlo je vyrobeno ze silicitu krakovsko-čestochovské jury a zlomek keramiky, spodní část globulární (?) nádoby, lze přiřadit ke kultuře s lineární keramikou.

Na katastrálním území Myslechovic se jedná o první nález neolitické keramiky vůbec. Možné osídlení v neolitu či eneolitu zatím naznačovala pouze kamenná sekerka z trati „Pod lesem“ (Hlubek 2012, 13–14). Nejbližší zkoumaná sídliště této kultury máme doložena na vedlejším katastru Choliny, a to v trati „Horní Farské“ (Šmíd 1999, 277–278) a na pozemku školy (např. Dohnal 1974, 18) vzdálené cca 2 km jižně.

Lukáš Hlubek

Literatura

Dohnal, V. 1974: Nálezy volutové keramiky v Cholině, *Přehled výzkumů* 1973, 18.

Hlubek, L. 2012: Pravěké a raně středověké osídlení katastru obce Haňovice a městské části Litovle-Myslechovic (okr. Olomouc). *Zprávy Vlastivědného muzea* 304, 3–17.

Šmíd, M. 1999: Cholína (okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 1995–1996, 277–278.

Resumé

Litovel (Kat. Myslechovice, Bez. Olomouc), „Na příkopěch“. Linearbandkultur. Siedlung (?). Oberflächensammlung.

LITOVEL (K. Ú. NASOBŮRKY, OKR. OLMOUC)

„Chmelík“. MMK. Sídliště. Povrchový průzkum.

Při detektorové prospekci byl po letní orbě sesbírán keramický materiál MMK spolu se silicitovými úštěpy a retušovanou šipkou. Místem nálezu byla východní část trati Chmelík, konkrétně východní část pole mezi želez-